

CIJENA KOŠTANJA I DOHODAK GOVEDARSKE PROIZVODNJE U POSLJEDNJE DVIJE GODINE

ZORAN GRGIĆ

XVI. savjetovanje uzgajivača goveda u Republici Hrvatskoj

EKONOMSKA ANALIZA I IZRAČUN CIJENE KOŠTANJA

- Kod jednostavne ekonomske analize kao dobri pokazatelji uspješnosti i gospodarskog položaja proizvođača mogu se uzeti cijena koštanja i dohodak/profit po jedinici proizvodnje i investicije (grlu, hektaru, radniku, uloženoj kuni...).
- Prema anketnim ispitivanjima obiteljskih gospodarstava za razdoblje 2019-2020 napravljene su kalkulacije proizvodnje i izračuni cijene koštanja i dohotka farme.
- Kod izračuna cijene koštanja one su računate na dvije razine. Prva je s pokrićem samo varijabilnih troškova proizvodnje (sjeme, gnojivo, zaštitna sredstva, gorivo, kupljena stočna hrana, unajmljeni rad i veterinarske usluge), a druga s pokrićem svih izravnih troškova, uključujući naknadu za vlastiti rad, odnosno bruto plaće te zakup i amortizaciju.
- Stvarni troškovi proizvodnje su umanjeni za ekstra prihode koji se ne odnose na primarnu proizvodnju (telad, tovljenici, mlijeko) te za iznos potpora, kako bi se izračunale stvarne cijene koštanja glavnog proizvoda.

EKONOMIKA GOVEDARSTVA

Sustav krava tele u HRK

Kapacitet	30	50	100	150
UKUPNI PRIHODI	171.142	358.489	741.574	1.226.444
Vrijednost prodaje teladi	65.266	144.007	310.291	487.717
Vrijednost prodanih uzgojnih i izlučenih grla	14.500	37.500	76.725	119.925
Vrijednost ostalog govedarstva	3.916	12.961	34.132	58.526
Ostala poljoprivreda i usluge	2.154	7.200	18.617	39.017
Primici od potpora	84.000	152.500	292.500	501.750
Ostali primici	1.305	4.320	9.309	19.509
UKUPNI TROŠKOVI	112.269	263.919	579.614	927.560
Varijabilni troškovi	87.453	195.018	420.472	641.430
Fiksni troškovi	24.816	68.901	159.142	286.129
DOHODAK	58.873	94.569	161.960	298.884

Mliječno govedarstvo u HRK

Kapacitet	50	100	150	200
UKUPNI PRIHODI	1.066.132	2.707.552	4.805.530	7.165.930
Vrijednost prodaje mlijeka	762.500	1.861.500	3.045.450	4.163.400
Vrijednost prodanih uzgojnih i izlučenih grla	20.800	46.800	80.600	111.800
Vrijednost ostalog govedarstva	61.000	335.070	944.090	1.790.262
Ostala poljoprivreda i usluge	1.144	3.276	7.254	12.298
Primici od potpora	194.000	379.000	585.000	880.000
Ostali primici	26.688	81.906	143.136	208.170
UKUPNI TROŠKOVI	1.124.769	2.745.458	4.675.780	6.936.620
Varijabilni troškovi	758.019	1.822.182	3.080.345	4.392.715
Fiksni troškovi	366.749	923.275	1.595.436	2.543.905
DOHODAK	-58.637	-37.906	129.749	229.310

EKONOMIKA GOVEDARSTVA - TOV

Tovno govedarstvo u HRK

Kapacitet	50	100	300	1000
UKUPNI PRIHODI	485.442	1.144.302	3.603.904	13.683.055
Vrijednost prodaje tovljenika	328.992	777.644	2.420.282	9.309.059
Vrijednost ostalog govedarstva	9.870	23.329	121.014	651.634
Primici od potpora	140.000	320.000	990.000	3.350.000
Ostali primici	6.580	23.329	72.608	372.362
UKUPNI TROŠKOVI	408.256	972.657	3.191.978	12.528.205
Varijabilni troškovi	273.304	651.108	2.164.865	8.223.516
Fiksni troškovi	134.953	321.549	1.027.113	4.304.689
DOHODAK	77.185	171.645	411.926	1.154.850

CIJENA KOŠTANJA I DOHODAK

C.K., Doprinos pokrića i dohodak po grlu (HRK)

Cijena koštanja po jedinici proizvodnje (HRK/kg)

Sustav krava-tele/kapacitet	30	50	100	150
pokriće varijabilnih troškova (VT1)	2.381	3.048	3.265	3.274
doprinos pokrića (VT2)	676	1.077	1.236	1.460
dohodak	1.962	1.891	1.620	1.993
Tov junadi/kapacitet	300	500	1.000	1.500
pokriće varijabilnih troškova (VT1)	5.334	6.355	6.943	7.796
doprinos pokrića (VT2)	2.634	3.138	3.294	4.081
dohodak	1.544	1.716	1.373	1.155
Proizvodnja mlijeka/kapacitet	30	50	100	150
pokriće varijabilnih troškova (VT1)	14.042	15.666	16.003	15.902
doprinos pokrića (VT2)	6.794	7.938	8.289	9.209
dohodak	-1.173	-379	865	1.147

Sustav krava-tele/kapacitet	30	50	100	150
pokriće varijabilnih troškova (VT1)	25,28	24,76	25,17	24,75
doprinos pokrića (VT2)	32,45	33,51	34,69	35,79
dohodak	-9,35	-10,11	-10,78	-11,21
Tov junadi/kapacitet	300	500	1.000	1.500
pokriće varijabilnih troškova (VT1)	7,83	8,52	9,60	10,14
doprinos pokrića (VT2)	11,70	12,72	14,16	15,44
dohodak	3,50	3,47	2,80	2,09
Proizvodnja mlijeka/kapacitet	30	50	100	150
pokriće varijabilnih troškova (VT1)	1,87	1,80	1,70	1,62
doprinos pokrića (VT2)	2,78	2,71	2,58	2,56
dohodak	-0,19	-0,05	0,11	0,14

Prodajne cijene	HRK/kg			
Krava tele	23,10	23,39	23,91	24,59
Tov junadi	14,90	15,72	16,46	16,86
Mlijeko	2,50	2,55	2,57	2,57

ZAKLJUČNO RAZMATARNJE

- Ekonomski položaj proizvođača goveda i mlijeka mora se na određeni način graditi kroz zadržavanje visokih prinosa (prirast teladi i proizvodnja mlijeka po kravi), ali s unaprijeđenjem troškovne strane, jer dohodovna strana je prilično čvrsto fiksirana na sadašnjoj razini cijene mlijeka i državnih potpora po jedinici površine.
- Pitanje je može li se boljim organiziranjem proizvođača osigurati jeftinija dobava inputa u hranidbi stoke, jer hranidba predstavlja najveći dio izravnih troškova u govedartvu.
- Jedini izgledni način popravljjanja gospodarskog položaja proizvođača mesa i mlijeka je dosljedno pridržavanje mjerila suvremene tehnologije sa stajališta utrošaka rada i materijala, kao i ostvarenja prikladnih prinosa u proizvodnji stočne hrane, te prinosa same govedarske proizvodnje.

HVALA NA POZORNOSTI

- U EU se nakon 2015. godine dogodilo novo smanjenje otkupne cijene i potpora. U tim uvjetima moguće je efikasno poslovati jedino povećanjem broja grla na farmi, te porastom proizvodnje po grlu.
- S tim da porast proizvodnje ne smije pratiti povećanje troškova hranidbe, kao glavnog činitelja ekonomike govedarske proizvodnje.
- Za takve uvjete moramo sektoru osigurati dinamički sustav potpore kako bi se što efikasnije iskoristili prirodni uvjeti koje imamo, ali i kapaciteti svih obiteljskih gospodarstava, ne samo ovih nešto više od 6 tisuća koji su u sustavu komercijalne proizvodnje danas.

